

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-86-62>

УДК 338.2:620.9:502.131.1:346.7

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ТА ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ ЕНЕРГОПОСТАЧАННЯ В УМОВАХ ЗЕЛЕНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

REGULATORY FRAMEWORK AND PUBLIC POLICY IN ENERGY SUPPLY IN THE CONTEXT OF GREEN TRANSFORMATION

Некрасова Любов Аркадіївна

доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки,
Національний університет «Одеська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4305-7547>

Грабова Яніна Олександрівна

кандидат юридичних наук,
начальник юридичного відділу Південного регіонального офісу,
Представництво Норвезької ради у справах біженців в Україні;
адвокат,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9370-1433>

Даценко Максим Олександрович

аспірант,
Національний університет «Одеська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-8082-0643>

Niekrasova Liubov, Datsenko Maksym

Odesa Polytechnic National University

Hrabova Yanina

Representation of the Norwegian Refugee Council in Ukraine;
Lawyer

У статті здійснено комплексне дослідження нормативно-правових засад та державної політики у сфері енергопостачання в умовах зеленої трансформації економіки України. Проаналізовано сучасний стан законодавчого забезпечення розвитку відновлюваної енергетики, особливості імплементації європейських стандартів та механізми державної підтримки функціонування ринку відновлюваних джерел енергії. Визначено основні проблеми правового регулювання, зокрема нестабільність регуляторного середовища, обмеженість інвестиційних механізмів та недосконалість аукціонної моделі підтримки. Досліджено вплив законодавчих змін 2023– першого кварталу 2026 років на економічну ефективність енергетичного сектору та забезпечення енергетичної безпеки держави. Обґрунтовано необхідність подальшого вдосконалення нормативно-правових та економічних механізмів реалізації зеленої трансформації в Україні.

Ключові слова: зелена трансформація, енергетична безпека, відновлювана енергетика, державна політика, нормативно-правове регулювання, економічна ефективність, інвестиційні механізми, енергетичний ринок.

The article provides a comprehensive study of the regulatory and legal framework and state policy in the field of energy supply under conditions of green transformation in Ukraine. The relevance of the research is caused growing challenges related to energy security, military threats to energy infrastructure, and the need to ensure sustainable economic development through the expansion of renewable energy sources. Attention is paid to the transformation of the Ukrainian energy sector in the context of European integration. The purpose of the study is to analyze the

current legal framework regulating the energy sector and renewable energy development in Ukraine, identify the key legal and economic challenges affecting green transformation, and substantiate directions for improving state policy mechanisms aimed at increasing the efficiency and sustainability of the energy sector. The methodological basis combines general scientific and special methods. Comparative legal analysis enabled assessment of the adaptation of Ukrainian legislation to EU standards. Methods of system analysis and generalization were applied to identify the main trends and problems of renewable energy development and state regulatory policy. Statistical analysis was used to evaluate renewable energy indicators and investment dynamics in Ukraine during 2018–2025. The study establishes that Ukraine has formed a relatively comprehensive legal framework in the field of energy supply and renewable energy development. It analyzes key legislative acts regulating the electricity market, energy efficiency, alternative energy sources, and state support mechanisms for renewable energy production. Special attention is devoted to legislative reforms adopted during 2023–2026, including renewable energy auctions, self-generation mechanisms, and energy storage integration. At the same time, significant systemic problems remain, including regulatory instability, insufficient investment guarantees, administrative barriers, and limited access to long-term financing. The practical significance of the article lies in the development of scientifically substantiated proposals aimed at improving legal regulation and economic instruments of state policy in the field of renewable energy and green transformation.

Keywords: green transformation, energy security, renewable energy, state policy, regulatory and legal framework, economic efficiency, investment mechanisms, energy market.

Постановка проблеми. Питання впровадження зеленої енергетики в Україні набувають особливої актуальності в умовах сучасних викликів, пов'язаних як із глобальними кліматичними змінами, так і з безпековими загрозами. Масовані атаки держави-агресора на об'єкти енергетичної інфраструктури суттєво підвищили вразливість традиційної енергетики, що базується на використанні вугілля, нафти та газу, а також оголили критичну залежність від централізованих систем енергопостачання та складних логістичних ланцюгів.

У цьому контексті розвиток відновлюваних джерел енергії та впровадження принципів зеленої трансформації стають не лише економічно доцільними, але й стратегічно необхідними для забезпечення енергетичної незалежності, стійкості та національної безпеки держави. Водночас ефективність цих процесів значною мірою залежить від якості нормативно-правового регулювання та узгодженості державної політики у сфері енергопостачання.

Наявні прогалини у правовому забезпеченні, недостатня адаптація законодавства до європейських стандартів, а також фрагментарність державних рішень ускладнюють реалізацію комплексної зеленої трансформації енергетичного сектору. Отже, постає об'єктивна потреба у вдосконаленні нормативно-правових основ та формуванні цілісної, послідовної державної політики у сфері енергопостачання, що відповідатиме сучасним викликам і сприятиме сталому розвитку енергетики в умовах зеленої трансформації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти нормативно-правового забезпе-

чення впровадження зеленої енергетики були предметом уваги багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців. Зокрема, питання правового регулювання та інституційного забезпечення розвитку відновлюваної енергетики досліджували Григорецька І. [1], Дороніна І. [2], Юрах В. [3] та інші. Значний внесок у вивчення проблем державної політики інвестування та розвитку зеленої енергетики в Україні, особливо в умовах воєнного стану, зробили Матвійчук Л. [18], Новосад О. [18], Шабала О. [18], Павлова О. [18], які акцентували увагу на трансформації механізмів державної підтримки та залучення інвестицій.

Окремі аспекти розвитку і стимулювання використання відновлюваних джерел енергії також знайшли відображення у працях Молдованова Д. [4], Пшибельського В. [13], Кармазіна О. [16], Іванченка В. [16]. та інших дослідників, які розглядали економічні, екологічні й організаційні передумови переходу до сталої енергетики. Водночас, попри значну кількість наукових напрацювань, питання комплексного поєднання нормативно-правових засад і державної політики у сфері енергопостачання в умовах зеленої трансформації залишаються недостатньо систематизованими.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Таким чином, на сьогодні відсутнє цілісне економіко-правове дослідження, яке б комплексно охоплювало взаємозв'язок нормативно-правового регулювання та державної політики у сфері енергопостачання в умовах зеленої трансформації в Україні. Це зумовлює необхідність подальшого наукового осмислення зазначеної проблематики та формування теоретико-прикладних підходів до її вирішення.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає у комплексному науковому дослідженні нормативно-правових засад та державної політики у сфері енергопостачання в умовах зеленої трансформації, а також у виявленні їхнього впливу на економічну ефективність функціонування енергетичного сектору та забезпечення енергетичної безпеки України. Досягнення поставленої мети передбачає аналіз чинного законодавства, оцінку інструментів державного регулювання та підтримки розвитку відновлюваної енергетики, а також формування науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення правового та економічного механізмів реалізації зеленої трансформації в умовах сучасних викликів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Енергетична незалежність України традиційно розглядається як одна з ключових передумов сталого соціально-економічного розвитку держави та її національної безпеки. У сучасних умовах вона набуває особливого значення з огляду на вплив воєнного стану, макроекономічні ризики та необхідність інтеграції до європейського енергетичного простору. Впровадження відновлюваних джерел енергії у цьому контексті виступає не лише як інструмент екологізації економіки та зеленої трансформації, але й як важливий чинник диверсифікації енергетичних ресурсів, зниження імпортозалежності та формування нових ринкових сегментів. Ефективність цього процесу значною мірою залежить від узгодженості державної політики та якості нормативно-правового забезпечення та стабільності регуляторного середовища.

На сьогодні основу нормативно-правового регулювання енергетичної сфери України формують такі акти: 1) Закон України «Про ринок електричної енергії», який визначає правові, економічні та організаційні засади функціонування конкурентного ринку електроенергії, врегульовує відносини між його учасниками та спрямований на забезпечення надійного і безпечного енергопостачання [5]; 2) Закон України «Про нафту і газ», що регламентує діяльність у нафтогазовому секторі, включаючи питання ліцензування та державного контролю [6]; 3) Закон України «Про енергетичну ефективність», який встановлює механізми впровадження енергоефективних технологій і сприяє зниженню енергоємності економіки [7]; 4) Закон України «Про альтернативні види палива», який визначає правові та економічні засади розвитку відповідного

сегментаринку [8]. Наведені законодавчі акти формують базову правову архітектуру енергетичного сектору, поєднуючи регуляторні та економічні інструменти.

Поряд із загальними нормами важливу роль відіграють спеціальні нормативно-правові акти у сфері відновлюваної енергетики, зокрема: Закон України «Про альтернативні джерела енергії» [8], Закон України «Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу» [9], Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо сприяння виробництву та використанню біологічних видів палива» [10], Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо відновлення та «зеленої» трансформації енергетичної системи України» [11], а також Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення конкурентних умов виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії» [12]. Значна кількість підзаконних актів деталізує процедури тарифоутворення, ліцензування та функціонування механізмів державної підтримки.

З правничого погляду наведені акти становлять комплексну систему регулювання, яка охоплює публічно-правові та приватно-правові відносини. З економічної перспективи вони створюють інституційне середовище для розвитку конкуренції, залучення інвестицій та зниження трансакційних витрат. Зокрема, Закон України «Про альтернативні джерела енергії» передбачає такі інструменти державного впливу, як стандартизація, сертифікація, тарифне регулювання, система гарантій походження електроенергії та стимулювання інноваційної діяльності, що в сукупності формує передумови для розвитку ринку відновлюваних джерел енергії.

Справедливою є думка Пшибельського В., який стверджував, що активний розвиток інфраструктури відновлюваної енергетики, незважаючи на складні умови, свідчить про поступовий прогрес у становленні «зеленої» економіки в Україні, що проявляється у зростанні частки відновлюваних джерел енергії в загальному енергетичному балансі країни [13]. Так, суттєвим етапом модернізації законодавства стало прийняття 30 червня 2023 року змін щодо «зеленої» трансформації енергетичної системи [11], які сприяли гармонізації українського законодавства з правом ЄС, зокрема з положеннями Директиви 2019/944 [14]. Ці зміни вдосконалили меха-

нізми «зеленого» тарифу, запровадили розвиток самовиробництва, гарантії походження електроенергії та нові підходи до ліцензування діяльності на ринку.

Наступним етапом розвитку регуляторного законодавства слід вважати ухвалення 10 лютого 2026 року Верховною Радою України законопроекту № 13219, який спрямований на удосконалення конкурентних умов виробництва електричної енергії з відновлюваних джерел. Його положення логічно продовжують реформування аукціонної моделі підтримки та орієнтовані на імплементацію європейських ринкових підходів. Зокрема, запроваджується механізм так званої «чистої» ринкової премії як альтернативи попереднім моделям підтримки (до 31.12.2029), що має підвищити ринкову орієнтованість виробників. Також продовжено строк дії «зелених» аукціонів до 31 грудня 2034 року, що створює довгострокову передбачуваність для інвесторів.

Важливим елементом нововведень є зниження фінансового навантаження на учасників ринку через зменшення розміру банківських гарантій та впровадження альтернативних форм фінансового забезпечення. Крім того, встановлено допустиме відхилення фактичної потужності об'єкта в межах 10% від виграної квоти, що підвищує гнучкість реалізації проєктів. Удосконалення механізму гарантій походження електроенергії забезпечує їх відповідність стандартам ЄС та потенційне взаємне визнання на європейському ринку. Особливу увагу приділено інтеграції систем зберігання енергії через механізм *cable pooling*, що відповідає сучасним тенденціям розвитку енергосистем. Водночас законодавчі зміни передбачають розширення ролі органів місцевого самоврядування у розвитку енергетичної інфраструктури, зокрема шляхом забезпечення прокладання кабельних ліній та підготовки проєктної документації для підключення зарядних станцій електро-транспортів. Це створює додаткові передумови для розвитку суміжних ринків, зокрема електромобільності, та сприяє формуванню комплексної екологічної інфраструктури.

Стратегічний вимір розвитку галузі визначається «Енергетичною стратегією України на період до 2050 року» [15], яка передбачає досягнення значної частки ВДЕ у структурі енергоспоживання та розвиток низьковуглецевої генерації [16, с. 30]. Подальша конкретизація цілей здійснюється у «Національному плані дій з відновлюваної енергетики на період до 2030 року» [17] та Національному

плані з енергетики та клімату, відповідно до яких Україна має досягти 29,4% частки ВДЕ у кінцевому споживанні електроенергії, що потребує близько 11 млрд доларів США інвестицій. Практична реалізація державної політики здійснюється через аукціонні механізми підтримки, однак результати пілотних аукціонів 2024 року засвідчили обмежену зацікавленість інвесторів, що свідчить про наявність регуляторних та економічних бар'єрів. У цьому контексті нові законодавчі зміни 2026 року можна розглядати як спробу підвищити ефективність цих механізмів та адаптувати їх до реалій ринку. Водночас, попри позитивні зміни, запропоновані механізми потребують додаткового нормативного уточнення щодо гарантій стабільності для інвесторів, що залишається одним із ключових ризиків розвитку ринку.

При цьому актуальною вбачається позиція Л. Матійчука й О. Новосад: «проблема енергетичної залежності залишається системним викликом як у воєнний, так і в довоєнний період, зберігаючи актуальність не лише для України, але й у глобальному вимірі. В умовах сучасних безпекових та економічних трансформацій вона набуває особливої гостроти, що обумовлює необхідність прискорення переходу до відновлюваних джерел енергії» [18]. Водночас обмеженість практичних досліджень у цій сфері актуалізує потребу у формуванні ефективного інституційного середовища, вдосконаленні механізмів державного регулювання, системному моніторингу ринку та комплексному економіко-правовому аналізі функціонування енергетичного сектору. Реалізація зазначених підходів створює підґрунтя для підвищення економічної ефективності енергетики та зміцнення енергетичної безпеки України в умовах зеленої трансформації.

За даними Державної служби статистики України, Міністерства енергетики України та міжнародних організацій, розвиток відновлюваної енергетики в Україні у 2018–2025 роках характеризується нерівномірною, але загалом позитивною динамікою [19; 20], що наведено у табл. 1.

Зокрема, частка відновлюваних джерел енергії (ВДЕ) у валовому кінцевому енергоспоживанні зросла з 6,7% у 2018 році до 9,2% у 2020 році, а у секторі електроенергії – з 7,8% до понад 13% у 2021 році. Встановлена потужність об'єктів ВДЕ досягла пікового значення близько 9,5 ГВт у 2021 році. Водночас у 2022–2024 роках розвиток галузі зазнав

Таблиця 1

Динаміка розвитку відновлюваної енергетики в Україні (2018–2025 рр.)

Показник	2018	2020	2021	2023	2025
Частка ВДЕ у кінцевому споживанні, %	6,7	9,2	9,8	~8,5	~10
Частка ВДЕ в електроенергії, %	7,8	11,0	13,2	~11	~12
Встановлена потужність ВДЕ, ГВт	2,2	6,8	9,5	~8,5	~9,0
Інвестиції у ВДЕ, млрд дол.	1,5	3,4	3,8	~2,2	~2,8

Джерело: сформовано авторами на основі [19; 20]

негативного впливу воєнних дій: за оцінками International Energy Agency, частина генеруючих потужностей була пошкоджена або тимчасово втрачена, що призвело до зниження виробництва електроенергії з ВДЕ та скорочення інвестицій більш ніж на 30 – 40% порівняно з довоєнним рівнем [21; 22].

У 2025 році спостерігається поступове відновлення інвестиційної активності, зокрема завдяки гармонізації законодавства з правом ЄС та впровадженню нових механізмів підтримки (ринкова премія, аукціони). За прогнозами IRENA, за умови стабілізації регуляторного середовища частка ВДЕ в Україні може досягти 20 – 25% у структурі виробництва електроенергії до 2030 року.

Наведені дані свідчать, що розвиток відновлюваної енергетики в Україні має хвилеподібний характер і значною мірою залежить від зовнішніх факторів, зокрема воєнно-політичної ситуації та стабільності регуляторного середовища. При цьому довгостроковий тренд залишається позитивним, що підтверджує стратегічну доцільність зеленої трансформації.

Разом із тим, аналіз чинного нормативно-правового забезпечення дозволяє виокремити низку системних проблем, які негативно впливають на економічну ефективність функціонування енергетичного сектору: нестабільність регуляторної політики та часта зміна правил гри для інвесторів; недосконалість механізмів державної підтримки, зокрема аукціонної моделі; високий рівень трансакційних витрат та адміністративних бар'єрів; обмежений доступ до довгострокового фінансування. Це знижує інвестиційну привабливість сектору ВДЕ та стримує реалізацію потенціалу зеленої трансформації.

Висновки. Узагальнюючи викладене, доцільно зробити такі висновки. По-перше, здійснений комплексний аналіз чинного законодавства у сфері енергопостачання показав, що в Україні сформовано розгалужену

систему нормативно-правового регулювання, яка охоплює як загальні, так і спеціальні акти у сфері відновлюваної енергетики. Водночас попри поступову гармонізацію з правом ЄС, зокрема через імплементацію положень Директиви 2019/944 та прийняття законодавчих змін у 2023–2026 роках, ця система потребує подальшого вдосконалення з позицій узгодженості та стабільності. По-друге, відбулася трансформація підходів до підтримки відновлюваної енергетики: від домінування адміністративних механізмів (зокрема «зеленого» тарифу) до впровадження конкурентних ринкових інструментів, таких як аукціони та механізм ринкової премії, передбачений законодавчими новаціями 2026 року. Однак результати пілотних аукціонів 2024 року свідчать про недостатню ефективність чинної моделі підтримки в умовах підвищених ризиків, що вимагає її подальшого доопрацювання. По-третє, встановлено, що впровадження новітніх регуляторних механізмів, зокрема вдосконалення системи гарантій походження електроенергії, інтеграції систем накопичення енергії, розвитку самовиробництва та розширення фінансових інструментів (у тому числі зниження гарантійних бар'єрів для інвесторів), сприяє формуванню більш конкурентного та інвестиційно привабливого ринку. Це, своєю чергою має позитивний вплив на економічну ефективність функціонування енергетичного сектору. По-четверте, стратегічні документи державної політики, зокрема «Енергетична стратегія України на період до 2050 року» та «Національний план дій з відновлюваної енергетики до 2030 року», формують цільові орієнтири розвитку галузі, однак їх реалізація значною мірою залежить від рівня інституційної спроможності, доступності інвестиційних ресурсів (близько 11 млрд. дол. США) та забезпечення стабільного регуляторного середовища. По-п'яте, результати дослідження підтверджують, що в умовах воєнного стану та макроекономіч-

ної нестабільності забезпечення енергетичної безпеки України безпосередньо пов'язане з ефективністю реалізації політики зеленої трансформації, зокрема через диверсифікацію джерел енергії, розвиток децентралізованої генерації та інтеграцію до європейського енергетичного ринку. З урахуванням виявлених проблем і тенденцій, вбачається необхідність подальшого вдосконалення правових та економічних механізмів реалізації зеленої трансформації, що передбачає адаптацію

аукціонної моделі до реальних умов ринку, підвищення прозорості регуляторної політики, розвиток фінансових стимулів та інструментів мінімізації інвестиційних ризиків. Таким чином, ефективне поєднання нормативно-правових засад і економічних інструментів державної політики є визначальним фактором підвищення економічної ефективності енергетичного сектору та зміцнення енергетичної безпеки України в умовах зеленої трансформації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Григорєвська І. І. Правове регулювання відновлювальної енергетики: європейський та український підходи. *Морська безпека та оборона*. 2023. № 1. С. 7–15.
2. Дороніна І.І. Механізми державного регулювання розвитку відновлюваної енергетики: світові тенденції та українські реалії. *Вісник НАДУ*. Серія «Державне управління». 2019. № 4. С. 25–32.
3. Юрах В. М., Соколовський Д. В. Особливості здійснення адміністративного нагляду та контролю у сфері сонячної енергетики органами місцевого самоврядування. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2024. Серія ПРАВО. Вип. 85: частина 3. С. 193–198.
4. Молдованов Д. В. Фінансово-правове забезпечення державної політики у сфері альтернативної енергетики : дис. ... д-ра філос.: 081. Харків, 2020. 238 с.
5. Про ринок електричної енергії : Закон України від 13.04.2017 № 2019-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2019-19#Text> (дата звернення: 20.04.2026)
6. Про нафту і газ: Закон України від 12.07.2001 № 2665-III: станом на 18 верес. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2665-14#Text> (дата звернення: 20.04.2026)
7. Про енергетичну ефективність : Закон України від 21.10.2021 № 1818-IX: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1818-20#Text> (дата звернення: 20.04.2026)
8. Про альтернативні джерела енергії : Закон України від 20.02.2003 № 555-IV: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555-15#Text> (дата звернення: 20.04.2026)
9. Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу : Закон України від 5 квітня 2005 р. № 2509-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2509-15#Text.12> (дата звернення: 20.04.2026)
10. Про внесення змін до деяких законів України щодо сприяння виробництву та використанню біологічних видів палива : Закон України від 21 травня 2009 р. № 1391-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1391-17#Text.13> (дата звернення: 20.04.2026)
11. Про внесення змін до деяких законів України щодо відновлення та «зеленої» трансформації енергетичної системи України : Закон України від 30 червня 2023 р. № 3220-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3220-IX#Text> (дата звернення: 20.04.2026)
12. Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення конкурентних умов виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії : Закон України від 10 лютого 2026 р. № 4777-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4777-20#Text> (дата звернення: 20.04.2026)
13. Пшибельський В. Відновлювана енергетика як драйвер розвитку як драйвер розвитку зеленої економіки України. *Інноваційна економіка*. 2024. № 4. DOI: <https://doi.org/10.37332/> (дата звернення: 20.04.2026)
14. Директива Європейського Парламенту і Ради 2019/944 від 5 червня 2019 року про спільні правила для внутрішнього ринку електроенергії та така, що вносить зміни до Директиви 2012/27/ЄС. URL: <https://energysecurityua.org/ua/pereklad-zakonodavstva-es/dyrektyva-yes-2019-944-yevropeyskoho-parlamentu-i-rady-vid-05-cherwnia-2019-roku-pro-spilni-pravyla-dlia-vnutrishnoho-rynku-elektroenerhii-ta-taka-shcho-wnosyt-zminy-do-dyrektyvy-2012-27-yes-nova-reda/> (дата звернення: 20.04.2026)
15. Про схвалення Енергетичної стратегії України на період до 2050 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 квітня 2023 р. № 373-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/373-2023-%D1%80#Text> (дата звернення: 20.04.2026)
16. Кармазін О. О., Іванченко І. В. Проблеми та перспективи комплексних енергетичних систем на основі використання відновлюваних джерел енергії – підсумки XXV науково-практичної конференції 2024 р. *Відновлювана енергетика*. 2024. № 3 С. 30 .

17. Національний план дій з відновлюваної енергетики на період до 2030 року : затв. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13 серпня 2024 р. № 761-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/761-2024-%D1%80#n12> (дата звернення: 20.04.2026)
18. Матійчук Л.; Новосад О.; Шабала О.; Павлова О. Політика інвестування в «зелену енергетику» в Україні під час воєнного стану. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic sciences* 2023, 314 (1), 301–307. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-314-1-46> (дата звернення: 20.04.2026)
19. Державна служба статистики України. Енергетичний баланс України за 2018–2024 роки. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 20.04.2026)
20. Міністерство енергетики України. Аналітичні матеріали щодо розвитку енергетичного сектору. URL: <https://mev.gov.ua> (дата звернення: 20.04.2026)
21. International Energy Agency. Ukraine Energy Profile 2023. Paris: IEA, 2023 URL: <https://www.iea.org> (дата звернення: 20.04.2026)
22. International Renewable Energy Agency (IRENA). Renewable Energy Statistics 2024. Abu Dhabi: IRENA, 2024. URL: chrome-extension://efaidnbnmnibpcjpcglclefindmkaj/https://www.irena.org/-/media/Files/IRENA/Agency/Publication/2024/Jul/IRENA_Renewable_Energy_Statistics_2024.pdf (дата звернення: 20.04.2026)

REFERENCES:

1. Hryhoretska I. I. (2023) Pravove rehuliuвання vidnovliualnoi enerhetyky: yevropeyskyi ta ukrainskyi pidkhody [Legal regulation of renewable energy: European and Ukrainian approaches]. *Morska bezpeka ta oborona*, № 1, pp. 7–15. (in Ukrainian)
2. Doronina I. I. (2019) Mekhanizmy derzhavnoho rehuliuвання rozvytku vidnovliualnoi enerhetyky: svitovi tendentsii ta ukrainski realii [Mechanisms of state regulation of renewable energy development: global trends and Ukrainian realities]. *Visnyk NADU. Seriiia «Derzhavne upravlinnia»*, № 4, pp. 25–32. (in Ukrainian)
3. Yurakh V. M., Sokolovskiy D. V. (2024) Osoblyvosti zdiisnennia administratyvnoho nahliadu ta kontroliu u sferi soniachnoi enerhetyky orhanamy mistsevoho samovriaduvannia [Peculiarities of administrative supervision and control in the field of solar energy by local self-government bodies]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu. Seriiia PRAVO*, vol. 85(3), pp. 193–198. (in Ukrainian)
4. Moldovanov D. V. (2020) Finansovo-pravove zabezpechennia derzhavnoi polityky u sferi alternatyvnoi enerhetyky [Financial and legal support of state policy in the field of alternative energy] (PhD Thesis), Kharkiv, 238 p. (in Ukrainian)
5. Pro rynek elektrychnoi enerhii: Zakon Ukrainy vid 13.04.2017 № 2019-VIII [On the Electricity Market: Law of Ukraine dated April 13, 2017 № 2019-VIII]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2019-19#Text> (accessed April 20, 2026)
6. Pro naftu i haz: Zakon Ukrainy vid 12.07.2001 № 2665-III [On Oil and Gas: Law of Ukraine dated July 12, 2001 № 2665-III]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2665-14#Text> (accessed April 20, 2026)
7. Pro enerhetychnu efektyvnist: Zakon Ukrainy vid 21.10.2021 № 1818-IX [On Energy Efficiency: Law of Ukraine dated October 21, 2021 № 1818-IX]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1818-20#Text> (accessed April 20, 2026)
8. Pro alternatyvni dzhherela enerhii: Zakon Ukrainy vid 20.02.2003 № 555-IV [On Alternative Energy Sources: Law of Ukraine dated February 20, 2003 № 555-IV]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555-15#Text> (accessed April 20, 2026)
9. Pro kombinovane vyrobnytstvo teplovoi ta elektrychnoi enerhii (koheneratsiiu) ta vykorystannia skydnoho enerhopotentsialu: Zakon Ukrainy vid 5 kvitnia 2005 r. № 2509-IV [On Combined Heat and Power Production (Cogeneration) and the Use of Waste Energy Potential: Law of Ukraine dated April 5, 2005 № 2509-IV]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2509-15#Text> (accessed April 20, 2026)
10. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy shchodo spriannia vyrobnytstvu ta vykorystanniu biolohichnykh vydiv palyva: Zakon Ukrainy vid 21 travnia 2009 r. № 1391-VI [On Amendments to Certain Laws of Ukraine on Promoting the Production and Use of Biological Fuels: Law of Ukraine dated May 21, 2009 № 1391-VI]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1391-17#Text> (accessed April 20, 2026)
11. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy shchodo vidnovlennia ta «zelenoi» transformatsii enerhetychnoi systemy Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 30 chervnia 2023 r. № 3220-IX [On Amendments to Certain Laws of Ukraine on the Restoration and “Green” Transformation of the Energy System of Ukraine: Law of Ukraine dated June 30, 2023 № 3220-IX]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3220-IX#Text> (accessed April 20, 2026)

12. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy shchodo udoskonalennia konkurentnykh umov vyrobnytstva elektrychnoi enerhii z alternatyvnykh dzherel enerhii: Zakon Ukrainy vid 10 liutoho 2026 r. № 4777-IX [On Amendments to Certain Laws of Ukraine Regarding Improvement of Competitive Conditions for Electricity Production from Renewable Energy Sources: Law of Ukraine dated February 10, 2026 № 4777-IX]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4777-20#Text> (accessed April 20, 2026)
13. Pshybelskyi V. (2024) Vidnovliuvana enerhetyka yak draiver rozvytku zelenoi ekonomiky Ukrainy [Renewable energy as a driver of the green economy development in Ukraine]. *Innovatsiina ekonomika*, № 4. Available at: <https://doi.org/10.37332/> (accessed April 20, 2026)
14. Dyrektyva Yevropeiskoho Parlamentu i Rady 2019/944 vid 5 chervnia 2019 roku pro spilni pravyla dlia vnutrishnoho rynku elektroenerhii ta taka, shcho vnosyt zminy do Dyrektyvy 2012/27/leS [Directive (EU) 2019/944 of the European Parliament and of the Council of 5 June 2019 on common rules for the internal market for electricity and amending Directive 2012/27/EU]. Available at: <https://energysecurityua.org/ua/pereklad-zakonodavstva-es/dyrektyva-yes-2019-944-yevropeyskoho-parlamentu-i-rady-vid-05-chervnia-2019-roku-pro-spilni-pravyla-dlia-vnutrishnoho-rynku-elektroenerhii-ta-taka-shcho-vnosyt-zminy-do-dyrektyvy-2012-27-yes-nova-reda/> (accessed April 20, 2026)
15. Pro skhvalennia Enerhetychnoi stratehii Ukrainy na period do 2050 roku: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 21 kvitnia 2023 r. № 373-r [On Approval of the Energy Strategy of Ukraine until 2050: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated April 21, 2023 № 373-r]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/373-2023-%D1%80#Text> (accessed April 20, 2026)
16. Karmazin O. O., Ivanchenko I. V. (2024) Problemy ta perspektyvy kompleksnykh enerhetychnykh system na osnovi vykorystannia vidnovliuvanykh dzherel enerhii – pidsumky XXV naukovo-praktychnoi konferentsii 2024 r. [Problems and prospects of integrated energy systems based on renewable energy sources – results of the XXV scientific and practical conference 2024]. *Vidnovliuvana enerhetyka*, № 3, p. 30. (in Ukrainian)
17. Natsionalnyi plan dii z vidnovliuvanoi enerhetyky na period do 2030 roku: zatv. rozporiadzhenniam Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 13 serpnia 2024 r. № 761-r [National Renewable Energy Action Plan until 2030 approved by the Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated August 13, 2024 № 761-r]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/761-2024-%D1%80#n12> (accessed April 20, 2026)
18. Matiichuk L., Novosad O., Shabala O., Pavlova O. (2023) Polityka investuvannia v «zelenu enerhetyku» v Ukraini pid chas voiennoho stanu [Investment policy in green energy in Ukraine during martial law]. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic sciences*, vol. 314(1), pp. 301–307. Available at: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-314-1-46> (accessed April 20, 2026)
19. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. Enerhetychnyi balans Ukrainy za 2018–2024 roky [State Statistics Service of Ukraine. Energy balance of Ukraine for 2018–2024]. Available at: <https://www.ukrstat.gov.ua> (accessed April 20, 2026)
20. Ministerstvo enerhetyky Ukrainy. Analychni materialy shchodo rozvytku enerhetychnoho sektoru [Ministry of Energy of Ukraine. Analytical materials on the development of the energy sector]. Available at: <https://mev.gov.ua> (accessed April 20, 2026)
21. International Energy Agency (2023) Ukraine Energy Profile 2023. Paris: IEA. Available at: <https://www.iea.org> (accessed April 20, 2026)
22. International Renewable Energy Agency (IRENA) (2024) Renewable Energy Statistics 2024. Abu Dhabi: IRENA. Available at: https://www.irena.org/-/media/Files/IRENA/Agency/Publication/2024/Jul/IRENA_Renewable_Energy_Statistics_2024.pdf (accessed April 20, 2026)

Дата надходження статті: 21.04.2026

Дата прийняття статті: 11.05.2026

Дата публікації статті: 20.05.2026